

# Почати з себе

ГОЛОВНЕ питання порядку денного чергового пленуму правління СТД України — обговорення перебудови театральної справи в республіці. Питання важливе, та сформульоване дещо загально, а наш час вимагає конкретизації. Тож, гадаю, варто почати розмову з того, як відбувається перебудова в самій Спілці.

Коли два роки тому, на установчому з'їзді, йшлося про створення Спілки як якісно нового об'єднання театральних діячів, присутні висловлювали чимало ділових (часом вистражданих) думок про принципи, методи, пріоритетні напрямки її діяльності. Мабуть, час подивитись, як виконуються намічена програма.

Зазначу, що не належу до песимістів, які вважають, що між УТТ і Спілкою немає різниці. Голос Спілки впливовіший в театальному і громадському житті, ті, хто стояв осторонь УТТ, прагнуть бути членами нової організації. Але новий статус зобов'язує підняти діяльність на вищий рівень. Ось із цим, на жаль, не все гаразд.

УТТ справедливо дорікали за немобільність структури, надто великий центральний апарат, певні тенденції до бюрократизації. Що ж констатуємо нині? За кількістю штатних працівників Спілка залишила свого попередника далеко позаду. Центральний апарат розбух настільки, що в президії СТД з'явився свій відділ кадрів! Якщо раніше з обов'язками інспектора з кадрів справлялась за сумісництвом одна особа, то нині їх виконують чотири. Надто великий штат і нового Театрального фонду.

Сьогодні навіть школяреві відомо, що ефективність діяльності апарату аж ніяк не прямо пропорційнальна його розміру. Наприклад, кількість працівників Республіканського будинку актора наближається до шістдесяти (як тільки вони розміщуються у невеликому приміщенні?), а мікрофони в залі вже півтора року нікому полагодити.

Однак великий апарат повинен «виправдувати» своє існування, тож зростає паперовий потік інструкцій, звітності, планів, заборон.

Тільки-но новий директор Будинку творчості «Актор» в Одесі — людина діяльна, принципова — почав приводити до ладу це закладене «господарство», як посилався град заборон, понаїхали комісії з Театрального фонду, планово-економічного відділу СТД: що, мовляв, за вияв ініціативи, з ким погоджено? Ох, які живучі звички застійного періоду: ініціатива без дозволу має бути заборонена.

Діяльністю великого апарату президії керує секретаріат Спілки. Коли на першому засіданні правління, у червні 1987 року, ми обирали секретаріат, одне місце, за пропозицією голови СТД, було залишене вакантним. За півроку на нього призначили (всупереч ста-

тутові) В. П. Оліфіренка (на той час не члена правління і СТД). Володіючи правом підписувати документи (у тому числі й фінансові), він став по суті відповідальним секретарем. Не заперечую його компетентності, досвід господарської діяльності. Річ порушенні принципів, проголошених на з'їзді.

Підміна обраного правління апаратом дається взнаки у повсякденній практиці. Діяльність Спілки робиться дедалі більше «зацентралізованою», міжобласні організації обплутані сіткою директив і заборон. Пам'ятаю, на першому засіданні Республіканського правління було створено ряд комісій, одна з них для роботи міжобласними організаціями. Але вона, по суті, не народившись, була скасована. Виникає запитання: чим? Адже таке право має коференція або з'їзд. Тож статут було порушено. А згадана комісія сприяла б кращій координації діяльності.

Бюро секретаріату в травні 1988 року аналогічно, без консультації з міжобласними організаціями, передало Одеський Львівський будинки актора в республіканське підпорядкування. Півроку театральна громадськість висловлювала протест проти непродуктивного рішення, але не було ніякого реагування. Тільки шість років гласність примусила відповідальних осіб повернутися до важливого питання.

СТД України стала громіздкою неповороткою. Чи дали якийсь результат дискусії на двох пленумах правління минулого року? У грудні обговорювалися проблеми студійного руху в республіці. Вже доповідь з цього питання з свідчила, на мою думку, неглибоку обізнаність з тим, що відбувається за межами Києва. Звичайно, розібратися в діяльності десятків студій нелегко. Тож, мабуть, раціональніше було б скликати керівників цих колективів на фахову нараду, узагальнити досвід, провести соціологічне дослідження. Цього не зробили, а «галочку» в графі «заходи» поставили.

Наші митці заздрять колегам РРФСР, республік Прибалтики, Закавказзя. Там СТД по-діловому вирішують (чи вже вирішили) питання пенсійного забезпечення. У нас ця проблема вивчена секретаріатом недостатньо. Де брати кошти? Можливо, слід припинити спорудження будинків творчості, а вивільнені кошти негайно передати відповідним фондам. Упевнений, є й інші ресурси.

Багато проблем у театральному житті республіки — творчих, економічних. В їх розв'язанні СТД має бути лідером. Та, щоб піднятися до цієї ролі, вона повинна вилікуватись від «внутрішніх хвороб». Адже перебудову слід починати із себе.

**М. СОКОЛЯНСЬКИЙ,**  
професор, член правління  
СТД України.  
Одеса.

*«Культура і мистецтво»*  
24 1989